

Sygn. akt **IC 674/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Mariusz Tchórzewski

Protokolant: Rafał Marczuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 lutego 2015 r. w Lublinie

sprawy z powództwa Spółdzielczej (...) w R.

przeciwko A. F.

o zapłatę kwoty 122854,- zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7.03.2014 r.

I. zasądza od pozwanego A. F. na rzecz powoda Spółdzielczej (...) w R.:

a. kwotę 110306,09 (sto dziesięć tysięcy trzysta sześć 09/100) zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 31.12.2014 r.,

b. odsetki ustawowe od kwoty 12547,77 (dwanaście tysięcy pięćset czterdzieści siedem 77/100) zł, od dnia 31.12.2014 r. do dnia 16.02.2015 r. włącznie;

II. umarza postępowanie w przedmiocie zasądzenia należności głównej ponad kwotę 110307,- zł;

III. oddala powództwo w pozostałej części;

IV. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

V. zasądza od pozwanego A. F. na rzecz powoda Spółdzielczej (...) w R. kwotę 9743,- (dziewięć tysięcy siedemset czterdzieści trzy) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

IC 674/14 UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 31.03.2014 r. złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym (epu) Spółdzielnia (...) w R. pozwała A. F. o zapłatę, tytułem zwrotu nienależnego świadczenia, kwoty 122854,- zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7 marca 2014 r.

W uzasadnieniu wskazała, że w wyniku omyłki pracownika wypłacono pozwanej zawyżone wynagrodzenie za dzieło objęte umową stron. Pozwana została wezwana do zwrotu świadczenia pismem z dnia 27.02.2014 r., termin zapłaty upłynął bezskutecznie 6.03.2014 r.

Po stwierdzeniu braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w epu, sprawa została przekazana do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

Na rozprawie w dniu 19.02.2015 r. pełnomocnik powódki cofnął powództwo do kwoty 110.307,- zł należności głównej z uwagi na skuteczne złożenie przez pozwaną, po doręczeniu jej odpisu pozwu, oświadczenia o potrąceniu wierzytelności do kwoty łącznej 12.547,77 zł, podtrzymał w całości dochodzone dotychczas roszczenie akcesoryjne.

Na rozprawie w dniu 19.02.2015 r. pełnomocnik pozwanej uznał powództwo w odniesieniu do należności głównej 110306,09 zł oraz odsetek od kwoty dochodzonej w pozwie od dnia 31.12.2014 r., nie uznał powództwa w pozostałej części zaprzeczając, by pozwana otrzymała przed wszczęciem procesu wezwanie do zapłaty i podnosząc, że dopiero z chwilą doręczenia jej odpisu pozwu znalazła się w zwłoce.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny.

Strony procesu (przedsiębiorcy) pozostają w stałych stosunkach gospodarczych, w oparciu o umowy cywilnoprawne pozwana wykonuje na rzecz powódki różne prace z zakresu projektowania, przeprowadzania robót rozbiórkowych i budowlanych, zakupu mebli, ich transportu. W wykonaniu umowy z 30.07.2013 r. pozwana wystawiła szereg faktur VAT, na łączną kwotę 426443,34 zł. Wśród nich była też faktura korygująca z 5.08.2013 r. (...), z kwoty 122853,86 zł na kwotę 0,00 zł. Pracownik powódki, wskutek oczywistego niedopatrzenia, nie uwzględnił przedmiotowej faktury przy realizacji wypłat na rzecz pozwanej, skutkiem czego na rachunek bankowy pozwanej powódka przelała nienależną kwotę 122853,86 zł (okoliczności bezsporne; umowa k.21, faktury i polecenia zapłaty k.24-33, odpis KRS k.35, informacja CEIDG k.62).

Pracownicy powódki kontaktowali się telefonicznie z pozwaną w przedmiocie zwrotu nadpłaconej kwoty, pozwana - realizująca kolejne zlecenia na rzecz powódki, w oparciu o nowe umowy, proponowała pracownikom spółdzielni, z którymi współpracowała przy wykonywaniu zleceń, zaliczenie niekwestionowanej nadpłaty na konto wynagrodzenia z tej nowej umowy, nie były to osoby umocowane do reprezentacji spółdzielni (bezsporne; fakty wzajemnie przyznane na rozprawie w dniu 19.02.2015 r., k.67).

W dniu 27.02.2014 r. Główny Księgowy Spółdzielni podpisał pismo zawierające wezwanie pozwanej do zapłaty 122853,86 zł w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania, na kopii pisma zachowanej u powódki zamieszczono stampile nie potwierdzone czyimkolwiek podpisem, o treści:

- (...) 28-02-2014 WYŚLANO DNIA
- ZA POTWIERDZENIEM ODBIORU
- POLECONY (pismo k.34).

W dniu 31.12.2014 r. pozwanej doręczono odpis pozwu z załącznikami (bezsporne, k.52) i pismem z dnia 23.01.2015 r. kierowanym do Zarządu powódki (k.60) pozwana uznała przedmiotowy dług, składając formalną propozycję „rozliczenia nadpłaty na poczet dalszych prac, które wcześniej były planowane”, zgłosiła zarzut, że w ogóle nie została wezwana przez spółdzielnię przed wytoczeniem powództwa do zwrotu tej nadpłaty. Oświadczeniem z dnia 16.02.2015 r. pozwana potrąciła z wierzytelnością powódki swoje wierzytelności w wysokości łącznej 12547,77 zł – wynagrodzenia z umów zawartych w 2014 r., oświadczenie doręczono spółdzielni w dniu 17.02.2015 r. (dokumenty na k.54-61).

Opisany stan faktyczny był bezsporny między stronami, żaden z dowodów nie został uznany za niewiarygodny.

Sąd zważył, co następuje.

Pozwana uznała powództwo w zakresie należności głównej 110306,09 zł oraz roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 122853,86 zł, od dnia 31.12.2015 r. z zastrzeżeniem wygaszenia wierzytelności powódki w kwocie 12547,77 zł z dniem odbioru przez powódkę jej oświadczenia o potrąceniu wierzytelności przyznając fakt, że kwota dochodzona w sprawie bezpodstawnie ją wzbogacała kosztem powódki, była świadczeniem nienależnym z art. 410 k.c. Sąd był związany uznaniem powództwa w świetle art. 213 § 2 k.p.c., nie znajdując podstaw do zakwestionowania tej czynności strony pozwanej w kontekście przesłanek zawartych w przepisie.

W świetle ustalonych faktów i przywołanych przepisów, strona powodowa nie udowodniła zasadności powództwa w odniesieniu do kwoty należności głównej 0,91 zł (na rozprawie podtrzymano żądanie do kwoty 110307,- zł) i w tej części zostało ono oddalone.

Jedyną okolicznością sporną między stronami była data wymagalności roszczenia powódki, a tym samym data, od której zasadnie mogła domagać się ona odsetek od należności głównej.

Zgodnie z dyspozycją art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. ciężar dowodu w tej kwestii obciążał powódkę zwłaszcza, że proces toczył się pomiędzy przedsiębiorcami aktywnie uczestniczącymi w obrocie gospodarczym i cywilnym, w zakresie sporu związanego z ich działalnością. Tym samym, do obu stron procesu należało stosować podwyższony wzorzec staranności działania w dochodzeniu i ochronie praw majątkowych.

Jak podkreśla się w doktrynie i judykaturze, wezwanie dłużnika do wykonania zobowiązania, oparte na dyspozycji art. 455 k.c., jako instytucja prawa materialnego, jest oparte na „teorii doręczenia”, zgodnie z którą wierzyciela obciąża dowód nie tylko tego, że wezwanie zostało wystosowane, lecz istotnie, skutecznie doszło do adresata (por. red. E.Gniewek „Kodeks cywilny. Komentarz” C.H.Beck, Warszawa 2011, s.845, t.5). Jednym ze świadczeń „bezterminowych” w rozumieniu art. 455 k.c., czyli niedookreślonych ustawowo, co do terminu, w jakim ma nastąpić jego spełnienie, jest świadczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, czy nienależnego świadczenia. W konsekwencji, zwrot bezpodstawnie uzyskanej korzyści winien nastąpić niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego wykonania (por. wyrok SN z 17.12.1976 r. II CRN 289/76).

Strona powodowa nie kwestionując tej zasady wywodziła, że wystosowała stosowne wezwanie w dniu 28.02.2014 r. i zostało ono odebrane przez pozwaną w dniu 3.03.2014 r. (oświadczenie pełnomocnika, k.67). Należy zatem wskazać, że pozwana konsekwentnie zaprzeczała faktowi otrzymania takiego dokumentu i oświadczenie takie złożyła powódce jeszcze przed terminem rozprawy (k.60). Strona powodowa, znając stanowisko pozwanej, nie podjęła żadnej inicjatywy dowodowej dla udowodnienia faktu, z którego wywodziła skutki prawne w aspekcie wymagalności roszczenia. Co więcej, pełnomocnik powódki powołał się na fakt posiadania przez powódkę dokumentów mających zawierać informację o dacie odbioru wezwania przez dłużniczkę, lecz mimo zaprzeczania temu faktowi przez pełnomocnika pozwanej wprost oświadczył, że nie wnosi o przeprowadzenie żadnych dowodów na tę okoliczność. Sąd nie mógł również pominąć faktu – przy ocenie zasadności powództwa w tej części – że stanowisko powódki było wewnętrznie, logicznie sprzeczne, w świetle dowodów przez nią przedstawionych. Według pełnomocnika powódki pozwana miała otrzymać wezwanie do zapłaty w dniu 3.03.2014 r. W pozwie wskazano, że roszczenie powódki stało się wymagalne w dniu 6.03.2014 r. Z kolei analiza treści przedmiotowego wezwania wskazuje, że powódka określiła termin zapłaty na 7 dni od daty doręczenia wezwania, co w świetle oświadczenia pełnomocnika strony skutkowało powstaniem stanu opóźnienia pozwanej dopiero od dnia 10.03.2014 r. – daty, której strona powodowa w ogóle nie podawała w swoich twierdzeniach. W świetle art. 6 k.c. należało, zatem uznać zarzut pozwanej, że strona powodowa – doświadczony, profesjonalny uczestnik obrotu cywilnoprawnego - nie udowodniła doręczenia pozwanej wezwania do zapłaty przed wytoczeniem powództwa i dopiero zadość temu warunkowi czyniło odebranie przez pozwaną odpisu pozwu w sprawie niniejszej. Tym samym, Sąd mógł uwzględnić roszczenie akcesoryjne tylko w granicach uznanych przez pozwaną, oddalając dalej idące roszczenie. W odniesieniu do kwoty objętej oświadczeniem o potrąceniu wierzytelności, stan opóźnienia trwał do dnia wygaszenia wierzytelności.

Rygor natychmiastowej wykonalności został nadany wyrokowi w oparciu o dyspozycję art. 333 § 1 pkt 2 k.p.c.

W zakresie cofniętej części powództwa, Sąd umorzył postępowanie na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

Pozwana wniosła o zasądzenie kosztów procesu w oparciu o dyspozycję art. 101 k.p.c. podnosząc, że uznała powództwo przy pierwszej czynności i nie dała powodu do wytoczenia sprawy. Stanowiska tego nie sposób podzielić. Warunkiem zastosowania przywołanej instytucji jest, bowiem kumulatywne spełnienie obu przesłanek. W judykaturze wskazuje się przy tym konsekwentnie, że „oświadczenie pozwanego o przyznaniu roszczeń powodowych (uczynione nawet przed wytoczeniem procesu), bez jednoczesnego zaofiarowania dłużnej sumy, nie skutkuje zastosowaniem przepisu art.

[101] k.p.c.” (orzeczenie SN z 16.08.1935 r. C.I. 277/34 Zb.Urz. 1936/121; wyrok SN z 1.10.1968 r. I PR 316/68 OSNCP 1969/6/114). W sprawie niniejszej pozwana złożyła oświadczenie o potrąceniu wierzytelności do kwoty 12547,77 zł już po otrzymaniu odpisu pozwu, a w piśmie z dnia 23.01.2015 r. wyraziła wyłącznie gotowość spłaty swego zadłużenia, lecz w formie „wcześniej uzgodnionych transz”. Przyznała przy tym, że miała cały czas świadomość swego bezpodstawnego wzbogacenia względem powódki oraz braku reakcji zubożonej na jej propozycje „bezgotówkowego” spełnienia zobowiązania (fakt przyznawany w przywołanym piśmie, wyartykułowany w formie zarzutu kierowanego do organu spółdzielni). Tym samym, pozwana nie wypełniła warunku jednoczesnego „zaofiarowania dłużnej sumy” i nie mogła skutecznie domagać się rozstrzygnięcia o kosztach procesu w oparciu o dyspozycję art. 101 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu należało, zatem oprzeć na dyspozycji art. 98 § 1 i 3 k.p.c. przy przyjęciu, że w odniesieniu do całej sumy należności głównej pozwana przegrała proces, a jej wygrana w odniesieniu do części roszczenia akcesoryjnego ma charakter pomijalny w stosunku do uznanego powództwa zwłaszcza, że roszczenie to nie wpływało na ustalenie wartości przedmiotu sporu. Powódka uiściła w sprawie opłatę od pozwu 6143,- zł i poniosła koszty wynagrodzenia pełnomocnika 3600,- zł (wyliczone, jako stawka minimalna według przepisów wykonawczych), suma tych kosztów podlega, zatem zasądzeniu od pozwanej.